

AİLE HEKİMLİĞİNİN PİLOT UYGULANDIĞI İLLERDE TOPLUM SAĞLIĞI MERKEZLERİ KURULMASI VE ÇALIŞTIRILMASINA DAİR YÖNERGE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukukî Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- (1) Bu Yönergenin amacı, aile hekimliği uygulamasının yürütüldüğü illerde kurulacak toplum sağlığı merkezlerinin organizasyonu, kadroları, görevleri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- (1) Bu Yönerge aile hekimliği uygulaması bulunan illerdeki toplum sağlığı merkezlerinin tiplerinin, fiziki yapısının, personel kadro ve görevlerinin düzenlenmesi, idari görevlerinin yürütülmesi; toplumla ilişkili hastalıkların kontrolü, çevre sağlığı, gerektiğinde adli tıp hizmetleri, okul sağlığı, iş sağlığı ve güvenliği, acil sağlık hizmetleri, sağlık eğitimi, laboratuvar hizmetleri gibi hizmetlerin sunumu ve gerekli kurumlarla işbirliği içinde koruyucu ve tedavi edici hizmetlerden herkesin en iyi şekilde yararlanması için bölgedeki nüfusun sağlık düzeyini yükseltici planların yapılması ve bu hizmetlerin yapılmasına destek verilmesini içeren hizmetler ile bu hizmetleri sunan kurum ve kuruluşları kapsar.

Hukukî dayanak

Madde 3- (1) Bu Yönerge, 09/12/2004 tarih ve 25665 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanunun 8 inci maddesi ile 14/12/1983 tarih ve 18251 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 181 sayılı Sağlık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 43 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- (1) Bu Yönergede geçen;
Bakanlık: Sağlık Bakanlığını,
Kanun: 09/12/2004 tarih ve 25665 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanunu,
Müdürlük: İl sağlık müdürlüğünü,
Grup başkanlığı: İlçe sağlık grup başkanlığını,
Toplum sağlığı merkezi: Bölgesinde yaşayan toplumun sağlığını geliştirmeyi ve korumayı ön plana alarak sağlıkla ilgili risk ve sorunları belirleyen, bu sorunları gidermek için planlama yapan ve bu planları uygulayan, uygulatan; birinci basamak koruyucu, iyileştirici ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini müdürlüğün sevk ve idaresinde organize eden, bu hizmetlerin verimli şekilde sunulmasını izleyen, değerlendiren ve destekleyen, bölgesinde bulunan sağlık kuruluşları ile diğer kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyonu sağlayan sağlık kuruluşunu,
Toplum sağlığı merkezi birimi: Toplum sağlığı merkezinin diğer görevleri ile birlikte belli hizmet alanında yoğunlaşmış toplum sağlığı merkezlerine bağlı yapıyı,
Aile hekimi: Kişiyeye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ile birinci basamak teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini yaş, cinsiyet ve hastalık ayrımı yapmaksızın her kişiyeye kapsamlı ve devamlı olarak belli bir mekânda vermekle yükümlü, gerektiği ölçüde gezici sağlık hizmeti veren ve tam gün esasına göre çalışan aile hekimliği uzmanı veya Bakanlığın öngördüğü eğitimleri alan uzman tabip veya tabipleri,
Aile sağlığı elemanı: Aile hekimi ile birlikte hizmet veren, sözleşmeli çalıştırılan veya Bakanlıkça görevlendirilen, ebe, hemşire, sağlık memurunu (toplum sağlığı),

Aile sağlığı merkezi: Bir veya daha fazla aile hekimi ile aile sağlığı elemanınca aile hekimliği hizmetinin verildiği sağlık kuruluşunu,

Sorumlu hekim: Toplum sağlığı merkezinin idari ve tıbbi tüm işlerini ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yürüten ve denetleyen toplum sağlığı merkezinin amirini,

Entegre ilçe hastanesi: Birinci ve ikinci basamak sağlık hizmetlerinin beraberce verildiği entegre sağlık kuruluşunu,

Gezici sağlık hizmeti: Aile hekimi ve/veya aile sağlığı elemanının, müdürlükçe tespit edilen uzak mahalle, belde, köy, mezra ve benzeri yerleşim yerlerine, Bakanlıkça belirlenen aralıklarla giderek yerinde vereceği sağlık hizmetini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Toplum Sağlığı Merkezlerinin Kurulma Usul ve Esasları

Açılma ve kapatılması

Madde 5- (1) Her ilçede ve 10.07.2004 tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa tabi olmayan il merkezlerinde en az bir toplum sağlığı merkezi kurulur. Sorumluluk alanları, kuruldukları ilçenin mülki idare sınırlarıdır. Toplum sağlığı merkezleri nüfusa göre; 20.000 nüfusa kadar “D” tipi, 20.001 - 50.000 nüfusa kadar “C” tipi 50.001 - 100.000 nüfusa kadar “B” tipi ve 100.001 nüfusun üzerinde “A” tipi olarak sınıflandırılır. Aynı ilçede birden fazla toplum sağlığı merkezi kurulabilir. İlçede birden fazla toplum sağlığı merkezi varsa o ilçenin mülki idare sınırları içinde kalmak kaydıyla sorumluluk bölgeleri müdürlükçe belirlenir veya ihtiyaca göre sonradan değiştirilebilir. İlçede birden fazla toplum sağlığı merkezi varsa bu merkezler ilçedeki grup başkanlığına bağlı olarak görev yaparlar.

(2) Toplum sağlığı merkezleri aşığıdaki kriterlere göre valiliğin teklifi ve Bakanlığın onayı ile hizmete açılır veya kapatılır.

Toplum sağlığı merkezi:

- Merkez binanın il veya ilçe merkezinde olması,
- Bölgenin coğrafyası ve nüfus yapısı,
- Sağlık alt yapısı,
- Sağlık göstergeleri,
- Bölgenin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi,
- Turizm ve sanayi bölgesi mevcudiyeti gibi

durumlar değerlendirilerek açılmasına, tipine veya kapatılmasına karar verilir.

(3) Toplum sağlığı merkezi kişilerin kolay ulaşabileceği merkezi yerlerde, verdiği hizmetlere yetecek büyüklükte olan bina veya binalarda hizmete açılır. Öncelikle uygun kamu binaları kullanılır. Buralarda yeterli sayıda oda, eğitim salonu ile araç, gereç, tıbbi donanım, büro malzemeleri ve sarf malzemeleri bulundurulur.

(4) Verem savaş dispanserleri, ana çocuk sağlığı merkezleri, halk sağlığı laboratuvarları ve benzeri toplum sağlığı merkezi birimleri farklı binalarda hizmet verebilirler.

Personel yapısı

Madde 6- (1) Toplum sağlığı merkezlerinde görev yapacak personelin niteliği ve sayısı “Sağlık Bakanlığı Taşra Teşkilatı Yatak ve Kadro Standartları Yönetmeliği” ne göre belirlenir.

(2) Toplum sağlığı merkezi sorumlu hekimliğine müdürlüğün teklifi valiliğin onayı ile aşığıdaki kişiler arasından görevlendirme yapılır:

- Halk sağlığı uzmanı ya da epidemiyoloji uzmanı hekimler,
- Halk sağlığı ya da epidemiyoloji alanında doktora yapmış olan hekimler,
- Halk sağlığı ya da epidemiyoloji alanında yüksek lisans yapmış olan hekimler,
- Yönetimle ilgili alanlarda doktora ya da yüksek lisans yapmış olan hekimler,

d) Bakanlıkça onaylanmış toplum sağlığı ile ilgili alanlarda sertifikalı eğitim alan hekimler öncelikli olmak üzere diğer hekimler.

Görevlendirmede öncelik sırasına göre yukarıdaki sıralamaya uyulur. Görevlendirmede yukarıdaki sıralama işlemleri öncelikle A tipi toplum sağlığı merkezlerinden başlanarak uygulanır.

(3) İlçelerde toplum sağlığı merkezi sorumlu hekimi aynı zamanda grup başkanıdır. Birden fazla toplum sağlığı merkezi olan ilçelerde müdürlüğün uygun göreceği toplum sağlığı merkezinin sorumlu hekimi aynı zamanda o ilçenin grup başkanı olarak görev yapar. Ancak müdürlüğün teklifi Bakanlığın uygun görüşü ile toplum sağlığı merkezi dışında ayrıca bir grup başkanlığı tesis edilebilir ve bu ilçelerdeki toplum sağlığı merkezleri iş ve işlemlerini grup başkanlığı aracılığıyla yürütür.

(4) Ana çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezleri, verem savaş dispanserleri, sıtma savaş dispanserleri gibi birinci basamak sağlık kuruluşları ile halk sağlığı laboratuvarları müdürlüğün uygun göreceği toplum sağlığı merkezine bağlı birer birim olarak görev yaparlar. Kanser erken teşhis ve tarama merkezleri kendi mevzuatlarına göre hizmetlerine devam eder.

(5) Entegre ilçe hastanelerinin bulunduğu ilçelerde hastane başhekimisi aynı zamanda toplum sağlığı merkezi sorumlu hekimliği ve grup başkanlığı görevini beraberce yürütür. Bu tip ilçelerde toplum sağlığı merkezi hastane bünyesinde yer alır.

Eğitim

Madde 7- (1) Toplum sağlığı merkezi personeli, görevlerine yönelik olarak Bakanlığın ön gördüğü eğitimi tabi tutulurlar. Bu eğitimlerin en az % 80'ine katılmak zorunludur. Eğitimlerin süresi, içeriği ve eğitimle ilgili diğer hususlar Bakanlık tarafından belirlenir.

(2) Toplum sağlığı merkezinde çalışan hekimlerin eğitimleri iki aşama halinde sürdürülür. Birinci aşama uyum eğitim programı en az beş gündür. Halk sağlığı ve epidemiyoloji uzmanlarının, halk sağlığı ya da epidemiyoloji alanında doktora veya yüksek lisans yapmış hekimlerin bu eğitimi katılması zorunlu değildir.

(3) Toplum sağlığı merkezi sorumlu hekimi olarak görevlendirilenler birinci aşama uyum eğitimini sorumlu hekim olarak görevlendirildikleri tarihten itibaren 6 ay, ikinci aşama eğitimleri ise Bakanlığın öngördüğü süre içinde başarıyla tamamlamak zorundadırlar. Bu eğitimleri başarıyla tamamlayamayan sorumlu hekimlerin sorumlu hekimlik görevlendirmeleri iptal edilir. Görevlendirmesi iptal edilen hekimler bu eğitimleri başarıyla tamamlamadıkça tekrar sorumlu hekim olarak görevlendirilemezler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Toplum Sağlığı Merkezlerinin Görev, Yetki, Çalışma Usul ve Esasları

Görev ve yetkileri

Madde 8- (1) Bölgesinde sağlık hizmetlerini yürütür. Sağlık hizmetini bir bütün olarak değerlendirir. Sağlık kuruluşları ile koordinasyonu sağlamak, gerektiğinde diğer kuruluşlarla işbirliği yapmak suretiyle toplumun ve bireylerin sağlığını korumak ve sağlık düzeylerini yükseltmekten sorumludur. Bunun için aşağıda sayılan hizmetleri sunar veya sunulmasını sağlar.

- a) İdari ve mali işler
- b) Kayıt ve istatistik
- c) Plan ve program yapma
- ç) Üniversitelerle işbirliği
- d) İzleme ve değerlendirme
- e) Bulaşıcı hastalıkların kontrolü
- f) Bulaşıcı olmayan hastalıkların kontrolü
- g) Üreme sağlığı hizmetleri
- ğ) Ulusal programlar

- h) Adli tıp hizmetleri
- i) Acil sağlık hizmetleri
- i) Kaza ve yaralanmalardan korunma hizmetleri
- j) Görüntüleme ve laboratuvar hizmetleri
- k) Çevre sağlığı hizmetleri
- l) İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri
- m) Afet hizmetleri
- n) Sağlığın geliştirilmesi ve teşviki
- o) Sağlık eğitimi hizmetleri
- ö) Toplu yaşam alanları ve okul sağlığı hizmetleri
- p) Sosyal hizmet çalışmaları
- r) Diğer görevler

İdari ve mali işler

Madde 9- (1) Bakanlıktan veya diğer kurumlardan gelen genelgeleri ve talimatları bölgesindeki aile sağlığı merkezlerine ulaştırır. Demirbaş kayıtlarının tutulmasını ve denetlemesini yapar. Döner sermaye işlemlerinin yürütülmesinde müdürlükçe kendisine verilen görevleri yapar. Aile sağlığı merkezi çalışanlarının göreve başlama veya ilişik kesme, personelin izinli olduğu durumlarda diğer personelin görevlendirilmesi işlerini ve yazışmalarını yürütür. Aile hekimlerinin çalışma saatlerine uyumunu ve çalışmalarını izler, değerlendirir. Müdürlükteki şubelerin sahadaki uygulamalarında görev alır.

Kayıt ve istatistik

Madde 10- (1) Bakanlığın belirlemiş olduğu ulusal sağlık veri sözlüğüne uygun olarak, yürütülen hizmetlerin kayıt ve istatistiklerini elektronik veya basılı ortamda tutar. Topladığı verileri müdürlüğe zamanında iletir.

(2) Aile hekimini değiştirmek isteyen ya da bir aile hekimine yeni kayıt olmak isteyen bireylerin başvurularını kabul eder ve bu taleplerin mevzuata uygun olması durumunda gerekli değişikliği yaparak müdürlüğe bildirir.

(3) Aile hekiminin, görevinden ayrılması veya kişinin aile hekimini değiştirmesi halinde aile hekimince tutulmuş olan kayıt ve belgeleri eksiksiz olarak teslim alır. Bu belgeleri ve bilgileri eksiksiz muhafaza ederek sorumlu olacak yeni aile hekimine devreder.

Plan ve program yapma

Madde 11- (1) Bölgesinde sunulan sağlık hizmetini bir bütün olarak değerlendirir. Kişilerin bu hizmetlerden en iyi şekilde yararlanması için ekip anlayışı ile her türlü önlemi alır. Bölgesindeki toplumun sağlığını korumak ve geliştirmek, sağlık risk ve sorunlarını belirlemek amacıyla gerekli verileri toplar, epidemiyolojik açıdan değerlendirerek planlamalar yapar ve gerekli müdahalelerde bulunur.

(2) Kuruluşundan itibaren ilk bir yıl içerisinde müdürlük ile birlikte bölgesinin sağlık ile ilgili faaliyet planını hazırlar, ilgili kuruluşlarla paylaşır, uygular ve/veya uygulatır. Sonuçları izler ve değerlendirir. Takip eden dönemde altı aylık periyotlarla (Ocak - Temmuz) faaliyet plan ve raporlarını müdürlüğe sunar.

(3) Kişilere ve topluma en iyi sağlık hizmetinin sunulabilmesi için aile sağlığı merkezleri arasında koordinasyonu sağlar. Ayrıca laboratuvar, görüntüleme hizmetleri, eğitim, lojistik konularında da doğrudan destek verir. Bölgesinde planladığı hizmetler ile ilgili olarak aile hekimleriyle beraber çalışmalar yapar.

(4) Bölgede ihtiyaç duyulan aile sağlığı merkezlerinin sayısını, yerlerini ve burada çalışacak aile hekimi ile diğer personel sayısını planlar. Hazırlayacağı raporun içinde bu konu ile ilgili önerilerini belirtir.

(5) Toplumun ve kişilerin sağlığını korumak ve geliştirmek amacıyla Bakanlıkça gönderilen her türlü materyal, ilaç ve malzemelerin aile sağlığı merkezine ulaştırılması için tüm lojistik desteği sağlar.

(6) Aile sağlığı merkezlerinde verilen hizmetlerden kişisel ve toplumsal boyutu olan işler (bebek ve çocuk sağlığı, gebe ve loğusa takibi, aşı, aile planlaması v.b.) için hem aile hekimleri arasında hem de diğer ilgili kurumlar arasında koordinasyonu sağlar.

(7) Aile sağlığı merkezlerinden ikinci basamak sağlık kuruluşlarına sevk edilenlerin işlemlerinin izlenmesi, ikinci basamak sağlık kuruluşlarından geri bildirim sağlanması ve değerlendirilmesinde oluşabilecek aksamaları tespit eder ve giderilmesini sağlar.

(8) Toplum sağlığı merkezince rutinde yapılmayan ancak Bakanlıkça yürütülen tarama, kampanya, aşılama hizmetleri gibi işleri bölgesindeki aile sağlığı merkezleri ile işbirliği içinde yapar ve/veya yaptırır.

Üniversiteler ve diğer kurumlarla işbirliği

Madde 12- (1) Hizmetin her aşamasında ilgili kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapar.

(2) Bakanlık ve üniversiteler arasında imzalanacak protokol esasları çerçevesinde;

a) Başta halk sağlığı alanında olmak üzere, sağlık personeli yetiştiren üniversitelerde mezuniyet öncesi ve sonrası öğrenim görenler ile Bakanlık personelinin teorik ve uygulamalı eğitimlerine katkı amacıyla; sağlıkla ilgili programlarda eğitim gören mezuniyet öncesi ve sonrası öğrencilerin toplum sağlığı merkezi ve bölgedeki diğer sağlık kuruluşlarının çalışma ve uygulamalarına katılımlarına destek verir.

b) Halk sağlığı ve epidemiyoloji araştırma görevlileri başta olmak üzere ilgili üniversitede eğitim gören araştırma görevlilerinin toplum sağlığı merkezi faaliyetleri içinde görev yapmalarını sağlar.

(3) Üniversiteler başta olmak üzere bilimsel nitelikte araştırma yapan kurumların, Bakanlık veya müdürlükle işbirliği içerisinde yapacakları sağlıkla ilgili araştırmalar ve projeleri destekler ve katkıda bulunur.

(4) Bakanlık ya da müdürlüğün hazırladığı programlar çerçevesinde bölgesinde çalışan personelin eğitimlerini bölge içi veya dışındaki kurumlar ile işbirliği içinde sağlar.

İzleme ve değerlendirme

Madde 13- (1) Aile sağlığı merkezlerinin durumunun, aile hekimleri ile aile sağlığı elemanlarının sahada verdiği hizmetlerin mevzuat ve sözleşme hükümlerine uygunluğunun izleme ve değerlendirme çalışmalarını yapar. Sonuçları müdürlüğe iletir.

(2) Aile hekimlerinin resmi kayıt ve evrak niteliğinde kullandığı basılı veya elektronik ortamda tutulan verilerini belirli aralıklarla düzenli olarak toplar ve zamanında müdürlüğe bildirir. Bölgesinde hizmet veren aile sağlığı merkezlerinin ve buralarda görev yapan aile hekimlerinin çalışmalarını yerinde ve tuttuğu kayıtlarından izler ve değerlendirir. Bu amaçla aile sağlığı merkezlerini ziyaret eder ve her türlü kayıtlarına erişir, yaptığı değerlendirmeleri altışar aylık dönemlerde müdürlüğe yazılı olarak, aile sağlığı merkezi çalışanlarına öncelikli olarak yazılı ya da sözlü olarak bildirir. Bu görevini yaparken hasta haklarına ve kişisel mahremiyetin korunması ilkelerine riayet eder.

(3) Gezici sağlık hizmeti veren aile hekimince aylık olarak yapılan gezici sağlık hizmeti bölgelerinin planlamasını bir önceki ayın son haftası içinde aile hekiminden alır. Aile hekiminin bu programa uyup uymadığını izleyip değerlendirerek hazırladığı raporu müdürlüğe bildirir.

(4) Aile hekiminin koruyucu sağlık hizmetlerine yönelik çalışmalarını sahada izler ve değerlendirir. Hazırladığı raporu müdürlüğe iletir.

(5) Hasta hakları ile ilgili çalışmaların yürütülmesini sağlar.

Bulaşıcı hastalıkların kontrolü

Madde 14- (1) Bakanlığın yürüttüğü programlara uygun olarak; bölgesindeki bulaşıcı hastalık verilerini toplar, kayıtlarını tutar, değerlendirir, sürveyansı yapar veya yaptırır ve gerekli tüm tedbirlerin alınması için ilgili kuruluşlarla işbirliği yapar. Bölgesinde bulaşıcı hastalıkların usulüne uygun olarak bildirimini ve filyasyonunu yaparak ilgili aile hekimleri ile durumu birlikte değerlendirir. Eğer aile hekimi başka bir toplum sağlığı merkezinin bölgesinde ise yapılan filyasyon sonucunu o toplum sağlığı merkezine bildirir.

(2) Bölgenin aşı ve antiserum ile ilgili lojistik malzeme ihtiyacını belirler. Soğuk zincir sisteminin kurulmasını ve düzgün olarak işletilmesini sağlar ve denetler. Bölgesi için gereken aşılardan ve diğer malzemeleri müdürlükten sağlar, usulüne uygun olarak saklar ve aşılardan uygulanacağı birimlere dağıtır.

(3) Her aile sağlığı merkezinde en az bir sağlık personelinin PPD (tüberküloz deri testi) uygulaması konusunda eğitilmesini sağlar/sağlatır. Aile hekimlerinin ve aile sağlığı elemanlarının bulaşıcı hastalıklar, sürveyans ve aşı uygulaması konusundaki eğitimlerini müdürlük ile koordineli olarak planlar ve uygulamasını sağlar.

(4) Bölgesinde bulaşıcı hastalık salgınına neden olabilecek aşılama problemleri, mevsimsel değişimler, çevre şartlarındaki değişimler, yerleşim birimlerinin alt yapı durumları gibi faktörleri yakından izler ve gerekli önlemleri almak için ilgili kurumlarla işbirliği yapar. Bölgesinde bulaşıcı hastalıklara yönelik "Erken Uyarı ve Yanıt Sistemi"ni işletir. Bölgesinde bulaşıcı hastalık salgını olduğunda aile hekimleri ve müdürlükle birlikte tüm sağlık kuruluşları ve ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği yaparak mevzuata göre her türlü tedbiri alır, bölgesindeki sağlık çalışanlarını, ilgili kurum çalışanlarını ve halkı bilgilendirerek kişi ve toplum farkındalığı oluşturur. İlgili kurumlarca alınan tedbirleri izler ve sürdürülmesini sağlar.

(5) Bildirimi zorunlu hastalıklar listesinde yer alan bulaşıcı hastalıkların bildirimlerini sağlar. Ulusal Hastalık Kontrol Programları çerçevesindeki özel sürveyans çalışmalarını yürütür. Bulaşıcı hastalıkların tanısında numune nakline yönelik özellikli malzemeyi (özel besiyerleri, numune nakil kapları gibi) müdürlükten temin eder ve aile hekimlerine ulaştırır. Alınan numunelerin referans laboratuvarlarına öngörülen sürelerde ulaştırılmasını müdürlük kanalı ile sağlar. Bazı bulaşıcı hastalıklara veya bulaşıcı hastalık komplikasyonlarına yönelik olarak Bakanlık ve müdürlük tarafından temin edilen ilaçların ilgili kişilere ulaşmasını aile hekimleri yolu ile sağlar. Bölgesinde grip pandemisi gibi durumlara yönelik planları yapar, müdürlüğün onayına sunar ve aile hekimleri ile paylaşır. Bölgesinde bulaşıcı hastalıklar ve aşılama çalışmaları konusunda yapılacak olan saha araştırmalarına katılır ve destek sağlar. Bulaşıcı hastalıklar alanında yönergeler ve daimi genelgeler ile verilen diğer görevleri yapar.

(6) Zoonotik hastalıklarla ilgili Bakanlığın öngördüğü çalışmaları yapar. İlgili kuruluşlarla iş birliğinde bulunur. Verileri müdürlüğe iletir.

Verem savaşı hizmetleri

Madde 15- (1) Aile hekimleri verem kuşkusu olan hastaları ilgili kuruluşlara sevk eder ve bölgesindeki toplum sağlığı merkezine bildirir. Bu kuruluşlarla işbirliği içinde şüpheli kişinin kayıtlarını tutar ve takip eder. Hastaneler kesin tanısı konmuş yeni verem hastalarının muayene neticelerini bölgesindeki toplum sağlığı merkezine bildirirler. Toplum sağlığı merkezi bu hastaların bilgilerini tüberkülozlu hastalar listesine kaydeder, tedavisi ve izlenmesini programlar, ilgili aile hekimi ve müdürlüğe bildirir. Bu hastaların ilaçlarını aylık olarak aile hekimine ulaştırır. İlgili toplum sağlığı merkezi aile hekiminin belirlenen programa uygun olarak hastasını izlemesini, ilaçlarının doğrudan gözetim ile verilmesini ve kontrollerinin düzenli olarak yapılmasını sağlar.

(2) Belli aralıklarla halk eğitim programları düzenler. Her ay yeni tedaviye alınan, tedavide olan, tedaviden çıkan, ilaçsız kontrole ayrılan, korumaya alınan, korumadan çıkan ve

veremli hastaların temaslarından kontrolü gerekenleri, kişinin bağlı olduğu aile hekimine bildirir ve aile hekimleriyle işbirliği içinde çalışarak bu hizmetlerin yürütülmesini sağlar.

Sıtma savaşı hizmetleri

Madde 16- (1) Sıtma savaşı ile ilgili her türlü plan ve program toplum sağlığı merkezleri tarafından yapılır. Sıtma şüphesi ile gönderilen hastaların tanı için gereken tetkiklerini yapar veya yaptırır. Sıtma şüphesi olup, toplum sağlığı merkezine gelemeyen kişilere ulaşarak tanı için gereken numuneleri yerinde alır. Aile hekimi sıtma şüpheli hastaları ilgili kuruluşa sevk eder.

(2) Sıtmanın yerli bulaş olduğu yerleşim birimlerinde aktif sürveyans yapar, pasif sürveyansın aile hekimince yapılmasını izler. Sıtma laboratuvar hizmeti verilen ve vektör mücadelesi yapılan toplum sağlığı merkezleri her ayın sonunda sıtma paraziti açısından negatif kan yaymalarının % 20'sini ve pozitif kan yaymalarının tamamını müdürlüğe gönderir.

(3) Sıtma tanısı konan hastaların aile hekimine bildirimini yapar, tedavisinde kullanılan ilaçları müdürlükten alarak aile hekimine veya hastanın tedavisinin yapıldığı hastaneye verir.

(4) Hastaların tedavi sürecini takip ve koordine eder. Müdürlüğe bildirimini yapar.

Bulaşıcı olmayan hastalıkların kontrolü

Madde 17- (1) Bölgedeki sağlık kuruluşlarının (hastaneler, üniversiteler, aile hekimleri, özel sağlık kuruluşları v.b.) bulaşıcı olmayan hastalıklar ve kronik durumlar ile ilgili kayıtlarını ve bilimsel çalışmalarını izler, sık görülen hastalıkları ve durumları belirler. Bunların önlenmesi için programlar geliştirir, geliştirilmiş olan programları uygular veya bölgedeki sağlık kuruluşları ve diğer kurumlarla işbirliği yaparak uygulanmasını sağlar. Bedensel engelliler, kronik fiziksel veya ruhsal hastalığı bulunanlar, yaşlılar, ergenler, doğurgan çağıdaki kadınlar v.b. risk gruplarına yönelik olarak ilgili kurumlar ile işbirliği içinde çalışmalar yapar. Bakanlığın kanser ve ruh sağlığı dahil kronik hastalıklar konusunda yürüttüğü proje ve programları bölgesinde yürütür ve/veya yürütülmesini sağlar.

Üreme sağlığı hizmetleri

Madde 18- (1) İlgili diğer sağlık kuruluşlarıyla işbirliği içinde üreme sağlığı, aile planlaması ve diğer ana çocuk sağlığı hizmetlerinin koruyucu sağlık hizmetleri ilkelerine uygun biçimde aile hekimleri tarafından gerçekleştirilmesini sağlar. Ana çocuk sağlığı eğitim merkezi bulunan toplum sağlığı merkezleri bu konularda teorik ve beceri kazandırma eğitimi ile danışmanlık hizmetlerini verir veya verilmesini sağlar. Bakanlık planlamasına uygun olarak Müdürlükçe bu tür merkezlerde il dışı hekim ve hekim dışı sağlık personelinin katılımına da imkan veren bilgi ve beceri kazandırıcı kurslar düzenlenebilir.

(2) Her aile sağlığı merkezinde üreme sağlığı hizmetlerinin yürütülebilmesi için planlama yapar. Bu planlama dahilinde aile hekimleri ve/veya aile sağlığı elemanlarına RİA (rahim içi araç) ve üreme sağlığı ile ilgili diğer teorik ve beceri kazandırma eğitimlerini verir veya verilmesini sağlar. Ayrıca ilgili hizmetleri veren tüm sağlık personeline kadın, ana çocuk sağlığı ve aile planlaması konularında adaptasyon eğitimi verir.

(3) Üreme sağlığı konusunda halk eğitimleri için yerel idareciler ve toplum liderleri başta olmak üzere ilgili kişi ve kurumlarla işbirliği yapar, eğitim programlarını planlar ve uygular.

(4) Anne ve bebek ölümlerinin azaltılması ile ilgili olarak (Misafir Anne Projesi gibi) Bakanlığın planladığı tüm programları yürütür ve yürütülmesini sağlar.

Ulusal programlar ile ilgili hizmetler

Madde 19- (1) Bakanlık tarafından kararlaştırılan ulusal ya da bölgesel programları yürütür ve yürütülmesini sağlar. Bakanlık veya müdürlük tarafından gerekli görüldüğü hallerde uygulanan aşı kampanyalarını kendi bölgesinde yapar ve/veya yapılmasını sağlar. Bu çalışmalara bölgesindeki sağlık çalışanlarının ihtiyaca göre aktif olarak katılımını sağlar.

Adli tıbbi hizmetler

Madde 20- (1) Adli tıp kurumunun doğrudan hizmet vermediği yerlerde bu hizmetlerin planlanması görevi toplum sağlığı merkezine aittir. Toplum sağlığı merkezi bölgesindeki adli tıp hizmetinin devamlılığının sürdürülmesinde adli makamlarla işbirliği içinde çalışır. Toplum sağlığı merkezinde yeterli hekim olmadığı durumlarda mesai saatleri dışında öncelikle toplum sağlığı merkezi hekimleri olmak üzere aile hekimleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki hekimlerin de dahil edilebileceği bir havuzla hizmetin devamlılığını sağlar. Toplum sağlığı merkezi bu görevin yapılabilmesi için gerekli koşulları ve desteği sağlar. Adli vakaların bildirilmesi, evrakların tutulması gibi konularda aile hekimleri ile koordinasyonu sağlar ve gerekli eğitimleri düzenler. Bütün bu hizmetler müdürlüğün sorumluluğu ve koordinasyonunda yürütülür.

Acil sağlık hizmetleri

Madde 21- (1) Bölgesi için müdürlüğün belirlediği acil sağlık hizmeti planlamasını uygular. Bölgesinde ve bölgesine yakın konumdaki hastanelerde acil sağlık hizmetinin devamlılığı sağlanamıyor ise ihtiyacı giderecek şekilde müdürlük ile birlikte planlama yapar. Bunun için; sağlık hizmetinin sürekliliğini dikkate alarak bölgesinin ihtiyacına cevap verecek şekilde mesai saatleri dışında toplum sağlığı merkezinde, aile sağlığı merkezinde veya başka yerde lojistik desteği de sağlayarak toplum sağlığı merkezi personeli, aile hekimleri, aile sağlığı elemanları ve yardımcı sağlık personelinin de dâhil edilebileceği fiili veya icap şeklinde bir nöbet sistemi oluşturarak yürütür.

(2) Bölgesindeki acil sağlık hizmetleri istasyonlarına gerekli lojistik desteği verir.

Kaza ve yaralanmalardan korunma hizmetleri

Madde 22- (1) Acil Ve Afetlerde Sağlık Hizmetleri Şube Müdürlüğü ile işbirliği içinde bölgesinde halka yönelik ilk yardım bilinci oluşturmak üzere planlama yapar, yapılan planlamalar doğrultusunda eğitim çalışmalarını yürütür.

(2) Günlük hayatta karşılaşılabilecek kazalar ve riskli durumlar için halkın bilinç seviyesini yükseltmeye yönelik çalışmalar yapar.

Görüntüleme ve laboratuvar hizmetleri

Madde 23- (1) Aile sağlığı merkezlerinde yapılamayan görüntüleme ve laboratuvar hizmetlerini yapar veya müdürlüğün uygun gördüğü sağlık kuruluşunun laboratuvarlarında yapılmasını sağlar. Halk sağlığı laboratuvarları toplum sağlığı merkezlerine bağlı birer birim olarak hizmetlerine devam ederler. İhtiyaç duyulan yerlerde toplum sağlığı merkezleri, bünyesinde halk sağlığına ve çevreye yönelik laboratuvar hizmetlerinin verilmesini sağlar.

Çevre sağlığı hizmetleri

Madde 24- (1) Bölgesinde insan sağlığı ile ilgili her türlü çevre şartlarını izler ve değerlendirir. Önlem alınması gereken durumlarda ilgili kuruluşlarla işbirliği yapar.

(2) İçme ve kullanma sularının kontrolünü yapar. İlgili mevzuata göre yerleşim birimlerindeki su kaynaklarının dökümünü çıkarır. Bölgesinde yıllık ve aylık olarak yapacağı klor ölçümü, bakteriyolojik ve kimyasal analiz sayısına göre hedeflerini belirler. Yaptığı çalışmaları bu hedefe göre değerlendirir. Tespit edilen eksiklikler veya oluşan kirliliklerin giderilmesi için ilgili kurum ve kuruluşlara bilgi verir, alınacak önlemleri takip eder.

(3) Gayri sıhhi müesseselerin, sıhhi müesseselerin, umuma açık işyerlerinin denetiminde mevzuattan kaynaklanan görevleri yerine getirir.

(4) Hava kirliliğini açık ve kapalı alan olarak değerlendirir. Özellikle umuma açık işyerlerinin kapalı alan kirliliğinin önleminde bu işyerlerinin yeterli havalandırma sisteminin

olması için ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar. Hava kirliliği, gürültü, atıklar, elektromanyetik kirlilik ve diğer çevre sorunları konusunda alınan ve alınacak önlemlere yönelik olarak ilgili kuruluşlarla işbirliği yapar.

(5) Piyasa gözetim ve denetim hizmetlerinin yapılması amacıyla bölgesinde gerekli çalışmalarını yürütür.

İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri

Madde 25- (1) Bölgesindeki tüm çalışanların ve işyerlerinin, özellikle sağlık açısından tehlikeli işyerlerinin kayıtlarına ulaşarak koruyucu ve önleyici sağlık hizmetlerinin sunulması için işyeri ve diğer kurumlarla işbirliği yapar. İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinde görevli olan işyeri hekimleri ile işbirliği yapar. İşyeri hekimi ve aile hekimleri arasında oluşabilecek problemleri çözer ve koordinasyon içinde çalışmasını sağlar.

(2) İlgili mevzuata uygun olarak ortak sağlık ve güvenlik birimi kurabilir ve/veya ihtiyacı olan personeli hizmet satın alma yöntemiyle temin edebilir.

Afet hizmetleri

Madde 26- (1) Bölgesinde afet organizasyonunda; afete hazırlık, afete müdahale ve afet sonrası önlemler aşamasında müdürlüğün sevk ve idaresinde ihtiyaçları belirler, sağlıkla ilgili tüm çalışmaları yapar. Aile hekimleri ve halka yönelik afet sağlık eğitimleri düzenler.

Sağlığın geliştirilmesi ve teşviki

Madde 27- (1) Toplumun sağlık konusunda bilgi düzeyinin artırılması, sağlığın korunması, geliştirilmesi ve bireylerin sağlıklı davranış alışkanlıkları kazanması için faaliyetler planlar. Planlama aşamasında bölgedeki sağlık kuruluşları, üniversiteler ve ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği yapar. Bakanlıkça yürütülen tütün, alkol ve madde bağımlılığı, obezite gibi risk faktörlerine yönelik olarak toplum eğitimi ve diğer gerekli çalışmaları yürütür. Bu alana yönelik olarak oluşturulan ulusal kontrol programlarını bölgesinde uygular veya uygulanmasını sağlar. Planlanan eğitim programlarını hedef gruba (toplu halk eğitimi, esnaf eğitimi v.b.) ve amacına göre uygular ya da bölgesindeki sağlık kuruluşları aracılığı ile uygulanmasını sağlar.

Sağlık eğitimi hizmetleri

Madde 28- (1) Bakanlık tarafından “sürekli eğitim” kapsamında oluşturulan hizmet içi eğitim programlarını yürütür. Aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarına yönelik, Bakanlıkça belirlenen aile hekimliği kapsamındaki yıllık hizmet içi eğitimlerin planlamasını yapar, lojistik desteği verir. Bölgenin genel durumunu ve sağlık ölçütlerini dikkate alarak bilgi yenilenmesi ihtiyacı gerekli görülen eğitimler konusunda müdürlük ile işbirliği yaparak ve gerekli durumlarda diğer kuruluşlardan destek alarak hizmet içi eğitimleri düzenler.

(2) Toplum sağlığı merkezi personeli başta olmak üzere bölgesinde bulunan sağlık personelinin hizmet içi eğitimleri için, seminer, bilimsel tartışma ve bilgilendirme toplantıları gibi etkinlikler yapar, gerekirse personelinin diğer kurumlardaki eğitici etkinliklere katılmalarını sağlar.

Toplu yaşam alanları ve okul sağlığı hizmetleri

Madde 29- (1) Bölgesindeki okul, özellikle yatılı bölümü olan veya özellikli okul (bedensel engelliler için vb.), yurt (resmi ve özel), huzurevi ve çocuk esirgeme kurumu, otel, motel, pansiyon gibi konaklama yerlerinin sağlık ve genel hijyen kuralları yönünden yılda en az iki kez kontrolünü yapar. Bu kontrol esnasında okullardaki hastalık yoğunluğunu değerlendirir.

(2) Kurum ve kuruluşlardaki suların kaynaklarını, şebeke durumunu ve depo denetimini yaparak bakteriyolojik ve kimyasal değerlendirmeler için su numuneleri alır, ayrıca tuvaletler,

kantin, yemekhane, yatakhane, spor sahası, havuzlar v.b. bölümleri değerlendirir. Bölgesindeki öğrencinin okula kayıtlarında aile hekimize periyodik muayenesinin yapılmasını sağlar, sonuçları ve aşılama durumlarını okul idaresi ile birlikte değerlendirir. Okullarda aile sağlığı merkezleri ve diğer sağlık kurumları ile işbirliği yaparak, aile ve okul idaresinin katılımıyla madde bağımlılığına ve şiddete karşı eğitim yolu ile mücadele edilmesini sağlar. Bakanlığın belirlediği sağlıklı beslenme, fiziksel aktivite ve benzeri eğitim ve uygulamalarla ilgili konularda okul idaresi ile işbirliği yapar.

Sosyal hizmet çalışmaları

Madde 30- (1) Toplum kalkınması çalışmalarında ve yardım hizmetlerinde ilgili kuruluşlarla işbirliği yapar.

Diğer görevler

Madde 31- (1) Toplum sağlığı merkezleri, sağlık turizmi, turizm hekimliği, göçerlerin bakımı, sağlık taramaları v.b. konularda Bakanlığın yayınladığı genelge ve talimatlara göre hizmet sunar.

(2) Müdürlüğün verdiği diğer görevleri yapar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Toplum Sağlığı Merkezinde Çalışanların Görev Tanımları ve Sorumlulukları

Sağlık grup başkanlığı ve sağlık grup başkanının görevleri

Madde 32- (1) İlçe düzeyinde sağlık hizmetlerinden birinci derecede sorumlu sağlık yöneticisi grup başkanıdır. Sağlık grup başkanlığı, toplum sağlığı merkezlerinin çalışmalarına ek olarak aşağıdaki işleri yapar;

a) Toplum sağlığı merkezleri tarafından yapılacak planlama çalışmalarını destekler, bu birimlerce hazırlanmış olan planları sorumlu olduğu bölge için derler ve son değerlendirmeleri yapıp müdürlüğe sunar, bu plan ve programların uygulanmasını sağlar,

b) İlçedeki sağlık hizmetlerini nicelik ve nitelik yönünden sürekli olarak değerlendirir, ilçedeki sağlık kuruluşları hakkındaki görüşlerini ve sundukları hizmetlerin geliştirilmesi için gerekli gördüğü ortak çalışmaları rapor halinde yıllık olarak müdürlüğe önerir,

c) İlçedeki kuruluşların görevlerini gerektiği gibi yapabilmeleri için gerekli malzemeyi belirleyerek müdürlüğe bildirir; gönderilen araç-gereç, ilaç, basılı kâğıt ve öteki malzemelerin en verimli olabilecek şekilde, zamanında ve yeterli sayıda dağıtımını sağlar,

ç) Toplum sağlığı merkezleri ve diğer sağlık kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlayarak birlikte ve ekip halinde çalışmasını sağlar,

d) Sağlık kuruluşlarının hizmetlerini ve buralarda çalışan personelin çalışmalarını denetleyip hizmetin aksayan yönlerini saptar; bu aksaklıkların nedenlerini belirler ve sorunların çözümlenmesi için gereken önlemleri alır; bu amaçla personeli destekleme, eğitime, mevzuatına göre ödüllendirme ya da cezalandırma işlemlerini yürütür,

e) İlgili mevzuat hükümlerine göre ilçedeki personelin disiplin amirliğini yapar, sicillerinin verilmesini ve özlük haklarının yerine getirilmesini sağlar,

f) Sağlık hizmetlerinde sektörler arası işbirliğini sağlamak amacıyla, kamu ve özel sektördeki kuruluşlarla sağlık kuruluşları arasında koordinasyon sağlar,

g) Sağlık grup başkanlığında aylık toplum sağlığı merkezi toplantılarını yürütür; bu toplantılarda ilçedeki sağlık sorunlarını ve çözüm yollarını tartışır, hizmetle ilgili görüş ve önerileri alır, uygun olanların gerçekleşmelerini sağlar,

ğ) Denetimleri mevzuatla Bakanlığa verilmiş olan sağlık kuruluşlarını (eczane, tıp merkezleri v.b.) denetler veya denetlenmesini sağlar,

h) İlçe Hıfzıssıhha Kurulu'na katılarak sekretarya hizmetlerinin yürütülmesini sağlar,

- i) İlçe sağlık ve yönetim kurullarında müdürlüğü temsil eder,
- i) Piyasa gözetim ve denetim hizmetlerini yürütür,
- j) Yeşil kart hizmetlerinin sağlıkla ilgili koordinasyonunu yürütür,
- k) Özel sağlık kuruluşlarının ruhsatlandırılması ve denetimi işlerini yürütür,
- l) Bakanlığın ruhsatlandırma ve denetim yetkisinde olan işletmelerin ruhsatlandırılması ve denetimi işlerini yürütür, kayıtlarını tutar, belediye hekimi olmayan yerlerde sıhhi kurumların ruhsatlandırma komisyonunda görev alır,
- m) Müdürlüğün verdiği diğer görevleri yapar.

Sorumlu hekimin görevleri

Madde 33- (1) Toplum sağlığı merkezi çalışanlarının amiridir. Toplum sağlığı merkezinin idari ve teknik tüm işlerini ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütür ve denetler. Bu görevini yerine getirmek amacıyla şu işleri yapar;

- a) Toplum sağlığı merkezi sorumluluğundaki bölgeyi ve toplumu tanır,
- b) Bölgesinin sağlık ölçütlerini değerlendirir ve buna göre sorunları ve öncelikleri saptar,
- c) Toplum sağlığı merkezindeki hizmetlerin mevzuata uygun olarak yürütülmesini sağlar,
- ç) Toplum sağlığı merkezindeki personelin çalışmalarını koordine eder, denetler, aksaklıkları belirleyerek işlerin düzgün olarak yürütülmesi için gereken önlemleri alır,
- d) Müdürlüğün planlamaları doğrultusunda aile hekimlerinin vermiş olduğu hizmetlerin izlenmesini sağlar ve sağlık gurup başkanlığı aracılığıyla müdürlüğe bildirir.
- e) Yürürlükteki mevzuat çerçevesinde personelin sicil ve özlük hakları ile ilgili görevleri yürütür,
- f) Toplum sağlığı merkezi kayıtlarını düzenli olarak kontrol eder ve eksikliklerin giderilmesini sağlar,
- g) Her yıl ocak ve temmuz ayı içinde, geçmişe dönük altı aylık çalışma raporunun ve geleceğe dönük faaliyet planının hazırlanmasını sağlar ve sağlık grup başkanlığına sunar,
- ğ) Çalışmaların yapılan planlar doğrultusunda yürütülmesi için, yeterli sayıda personel, uygun çalışma ortamı ve ihtiyaç duyulan araç-gereci sağlar,
- h) Bakanlık politika ve stratejileri doğrultusunda, bölgesinde bağışıklama hizmetleri için aylık, yıllık plan ve programları hazırlar, bunları uygular ve uygulatır,
- i) Toplum sağlığı merkezince ve diğer sağlık kurumlarınca tespit edilen ve bildirilen bildirim zorunlu hastalıklar ile ilgili kayıtların düzenlenmesini sağlar ve bir üst kuruma periyodik olarak iletir,
- i) Hasta hakları ile ilgili çalışmaları yürütür,
- j) Personelin hizmet içi eğitimlerini planlar, uygular veya uygulatır,
- k) Toplum kalkınması hizmetlerinde görev alır,
- l) Hizmet ile ilgili verilen diğer görevleri yapar.

Hekimin görevleri

Madde 34- (1) Hekimler sorumlu hekim tarafından bir ya da birden fazla konu ve birimin işlerini yürütmek üzere görevlendirilebilir. Hekim görevlendirildiği konu veya birimin işlerinin planlanması, yürütülmesi, denetlenmesi ve değerlendirilmesinden sorumludur.

(2) Hekim aşağıdaki görevleri yapar;

- a) Toplum sağlığı merkezi hizmetlerini uygular ve personelin verdiği hizmetleri denetler,
- b) Hizmet götürülecek bölge ve toplumu tanır,
- c) Okul sağlığı hizmetlerini yürütür,
- ç) Çevre sağlığı hizmetlerini mevzuattaki yetki ve sorumluluğuna uygun olarak yürütür,
- d) Bulaşıcı hastalıklarla ilgili programları yürütür,
- e) Ana çocuk sağlığı ve aile planlaması hizmetlerinin yürütülmesini sağlar,
- f) Beslenme ve fiziksel aktivite gibi sağlığı geliştirici programları yürütür,

- g) Koruyucu ruh sağlığı hizmetlerini yürütür,
- ğ) Gereken hallerde iş sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerini yürütür,
- h) Halkın sağlık eğitimini yapar,
- i) Personelle yönelik hizmet içi eğitim programlarını yürütür,
- ı) Laboratuvar hizmetlerinin yürütülmesini sağlar,
- j) Belediye hekimi olmayan yerlerde, belediye hekiminin görevlerini yapar,
- k) Aile hekimlerinin lojistik ihtiyaçlarını izler, destekler ve gerekli önlemleri alır,
- l) Sağlığın geliştirilmesi ve teşviki ile toplum kalkınması hizmetlerinde görev alır,
- m) Halk eğitimi materyali ihtiyacının belirlenmesi, hazırlanması ve kullanılmasını sağlar,
- n) Görevi ile ilgili kayıt ve formları tutar,
- o) Sorumlu olduğu bölgede çeşitli saha ve salgın araştırmalarını, bulaşıcı hastalık fiyasyon çalışmalarını yürütür, sürveyans çalışması yapar,
- ö) Sağlığı olumsuz etkileyen kötü alışkanlıklarla mücadele edilmesi ve sağlıkla ilgili denetim hizmetlerini yerine getirir,
- p) Bulaşıcı hastalıklar ve salgın hastalıklarla mücadele eder ve yapılan çalışmaları denetler,
- r) Kronik hastalıkların (diabetes mellitus, KOAH, kardiyovasküler hastalıklar, kanser, v.b.) erken teşhisi ve takibi konularında çalışır, halk eğitimi yapar,
- s) Bulunduğu bölgedeki aile sağlığı merkezinde görevli sağlık personelinin yıllık plan ve programlar dâhilinde hizmet içi eğitimini verir,
- ş) Hizmet ile ilgili verilen diğer görevleri yapar.

Sağlık memuru (toplum sağlığı), hemşire ve ebenin görevleri

Madde 35- (1) Bölgesindeki koruyucu sağlık hizmeti veren ekibin üyesi olarak;

- a) Hizmet götürülecek bölge ve toplumu tanır,
- b) Toplum sağlığı merkezindeki soğuk zincir sorumlusu olup aşıların saklanması ve dağıtımını yürütür,
- c) Bölgenin sağlık ölçütlerini değerlendirir ve buna göre sorunları ve öncelikleri saptar,
- ç) İshalli hastalıklar konusunda programlarda görev alır,
- d) Bulaşıcı ve bulaşıcı olmayan hastalıkların kontrolü çalışmalarına katılır,
- e) Okul sağlığı hizmetlerine katılır,
- f) Kayıt ve bilgi işlem çalışmalarında görev alır,
- g) Sorumlu hekimin direktifleri doğrultusunda bölgedeki sağlık çalışanlarının hizmetlerini izler ve değerlendirir,
- ğ) Sağlıklı beslenme ve beslenme bozuklukları konusundaki programlara katılır,
- h) Koruyucu ruh sağlığı hizmetlerinde görev alır,
- ı) İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görev alır.
- i) Bireysel ve grup eğitimlerine katılır, halkın sağlık eğitimi çalışmalarının planlanması ve uygulanmasında görev alır,
- j) Bağışıklama hizmetlerinin planlanması ve yürütülmesinde görev alır,
- k) Hizmet içi eğitim hizmetlerinin planlanması ve uygulanmasında görev alır,
- l) Sağlığın teşviki ve geliştirilmesi, toplum kalkınması hizmetlerinde görev alır,
- m) Üreme sağlığı hizmetlerinde görev alır,
- n) Görevi ile ilgili istatistik kayıtları ve formları tutar,
- o) Hizmet ile ilgili verilen diğer görevleri yapar,
- ö) Sorumlu hekimin vereceği işbölümü ile verilen diğer işleri yerine getirir.

Sağlıkevi ebesinin görevleri

Madde 36- (1) Sağlıkevi personeli toplum sağlığı merkezi bölgesinde bulunan sağlıkevinde hizmetlerini sunarken;

- (1) Bölgede bireye yönelik koruyucu sağlık hizmetlerini aile hekimine bağlı olarak yürütür,
- (2) Gezici sağlık hizmeti kapsamında hizmet veren aile hekiminin poliklinik hizmeti sunmasına yardım eder,
- (3) Bulduğu sağlıkevinin temizliği ve intizamına dikkat eder,
- (4) Sorumluluk alanında sağlıkla ilgili kayıtlarını tutar,
- (5) Aylık çalışmalarını toplum sağlığı merkezine bildirir,
- (6) Aile hekimi ile beraber yürüttüğü hizmetler açısından aile hekimini bilgilendirir,
- (7) Toplum sağlığı merkezince verilecek diğer görevleri yapar.

Çevre sağlığı teknisyeninin görevleri

Madde 37- (1) Toplum sağlığı merkezinde görev yaparken;

- a) Çalıştığı bölgenin krokilerini ve çevre ile ilgili envanterini hazırlar,
- b) Çevre sağlığı ile ilgili yazışma, raporlama, dosyalama, arşiv ve istatistik çalışmalarını yapar, gerekli verilerin alınmasını sağlar, vermeyenler hakkında ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapar,
- c) Çevre sağlığı ile ilgili kayıt ve formları tutar,
- ç) Her türlü içme ve kullanma sularının sağlıklı olup olmadıklarının kontrolünü yapar, numune olarak ilgili birime gönderir, kirli suların ıslahı için gerekli önlemleri alır, bakiye klor tespiti yapar,
- d) Toplumun yiyip içmesine, konaklamasına, eğlenmesine özgü yerler, konutlar, iş yerleri ve okulların sağlık koşullarına uygun olup olmadığını ilgili mevzuat hükümlerine göre denetler; sağlığa zararlı hususların düzeltilmesi amacıyla ilgililere bilgi verir ve sonuçlarını izler,
- e) Cezaevleri, havaalanları, limanlar ve kara nakil vasıtalarını çevre sağlığı yönünden denetler ve sağlık koşullarına uygunluğunu takip eder,
- f) Mevzuatta belirtilen görevler dahilinde halka açık olan yerler ile gayri sıhhi müesseseler ve işyerlerinin sağlık yönünden denetimleri ile ilgili işlemleri yapar,
- g) İnsana hastalık bulaştıran her türlü hayvan, böcek, kemirici ve vektörler için yapılması gereken mücadele işlerini mevzuat çerçevesinde yaptırır, yapılmasını denetler,
- ğ) Çevre sağlığı, bulaşıcı ve salgın hastalıklar ile sosyal hastalıklardan korunma konusunda halkla işbirliği yapar ve bu konularda onları toplu olarak ya da tek tek eğitir,
- h) Kanalizasyon sistemi bulunmayan yerlerde yapılacak foseptik çukurların yerini ve vasıflarını tespit eder,
- ı) Havayı, toprağı ve suyu kirletici faktörlere karşı gerekli önlemlerin alınmasını sağlar,
- i) Endüstriyel katı ve sıvı atıkların sağlıklı bir şekilde izole edilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlar, almayanlar hakkında ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapar,
- j) Enfeksiyon hastalıklarının kaynağını bulma ve koruyucu tedbirleri alma yönünden epidemiyolojik araştırmalara katılır,
- k) Çevre sağlığı ile ilgili hizmetlerin daha etkin ve verimli yürütülmesi için kamu, özel ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapar,
- l) Tıbbi alet, malzeme ve cihazların hizmete hazır bulundurulması, usulüne uygun kullanılması ve korunmasını takip ve kontrol eder, tıbbi alet ve yüzey dezenfektanları ile genel amaçlı temizlik maddelerinin üretim izinlerinde dosyalarını hazırlar, analizlerini yaptırır, piyasa gözetimi ve denetlemelerini yapar,
- m) Piyasa gözetim ve denetim hizmetlerinin yapılması amacıyla bölgesinde gerekli çalışmaları yürütür,
- n) Sağlığın teşviki ve geliştirilmesi ile toplum kalkınması hizmetlerinde görev alır,
- o) Sorumlu hekimin vereceği diğer işleri yapar.

Röntgen teknisyeni/röntgen teknikerinin görevleri

Madde 38- (1) İşçi ve esnafın periyodik muayenesinde kurum içinden gönderilen kişilerin, acil vakaların ve aile hekimlerinin gönderdikleri hastaların radyolojik tetkiklerini yapar. Bununla birlikte;

a) Hizmetin yürütülmesi için gereken ihtiyaçları tespit eder, sorumlu hekime yazılı olarak bildirir,

b) Radyolojik muayene için hastayı gönderen tabip, hastanın tetkik istem formuna, hastalığın ön tanısı ve yapılacak işlem hakkında gerekli bilgileri yazar. Radyoloji teknisyeni, radyolojik tetkikleri, ilgili tabibe gönderir. Çektiği filmlere hastanın ismini, kayıt numarasını ve filmin çekildiği tarihi yazar. Birden fazla film çekildiği takdirde kaç film olduğu hastanın tetkik istem formuna yazılır,

c) Tetkik için alınan, çekilmemiş filmleri deftere kayıt eder, çekilen filmlerin ölçülerini, sayılarını, hastanın ismini, kayıt numarasını, tarihini deftere kayıt eder, çekilen ancak bozuk çıkan filmlerin usulüne göre imhasından ve kayıtlarından sorumludur,

ç) Röntgen teknisyeni göreve başladığı ay içerisinde üç hafta ve bunu takip eden her yıl içerisinde iki hafta olmak üzere kendi ilinde veya çevre illerden birinde belirlenen bir hastanede uygulamalı hizmet içi eğitim alabilir. Bu süre eğitim aldığı Radyoloji uzmanı tarafından toplum sağlığı merkezi sorumlu hekimin onayı ile uzatılabilir,

d) Röntgen laboratuvarında bulunan her türlü tıbbi cihaz, alet, malzeme ile demirbaş eşyanın muhafazası ve tüketim maddelerinin yerinde kullanılmasından sorumludur,

e) Sorumlu hekimin vereceği diğer işleri yapar.

Laboratuvar teknisyeninin görevleri

Madde 39- (1) Meslek dalının gerektirdiği tüm hizmetleri verir ve bu görevi yerine getirirken;

a) Laboratuvar hizmetlerinin acil durumlara öncelik verilerek, en kısa sürede ve en doğru biçimde yapılmasını sağlar,

b) Laboratuvarın temiz ve düzenli tutulmasını laboratuvar malzemelerinin ise kullandıktan sonra temiz ve her zaman kullanıma hazır halde tutulmasını sağlar.

c) Kayıt tutar ve aylık, yıllık raporlar hazırlar,

ç) Toplum sağlığı merkezinin sahaya yönelik çalışmalarının yürütülmesinde görev alır,

d) Laboratuvar malzemelerinin, demirbaş ve sarf malzemelerinin saklanmasından ve muhafazasından sorumludur. Laboratuvardaki cihazların bakımının yaptırılmasını sağlar,

e) Sorumlu hekimin vereceği diğer işleri yapar.

Şefin görevleri

Madde 40- (1) Toplum sağlığı merkezindeki idari ve mali işlerinden sorumludur. Ayniyat, ambar, ulaşım, iletişim, kayıt, istatistik arşiv, ısınma, temizlik işlerinin kurallara uygun biçimde yürütülmesini sağlar. Bu hizmetlerle ilgili eksikleri belirler, hizmetin düzgün yürütülmesi için gerekli önlemleri alır. Sorumlu hekimin vereceği diğer işleri yapar.

Ayniyat saymanı ve ambar memurunun (taşınır, kayıt ve kontrol yetkilisi) görevleri

Madde 41- (1) Toplum sağlığı merkezindeki ayniyat işlerini, ilgili mevzuat ve bu yönergedeki ilgili bölümdeki esaslara uyarak yapar ve kayıtları tutar. Gelen malzeme için ayniyat tesellüm makbuzunu keser. Genel sarf malzemelerinin temini ve kullanacak personele senet karşılığı teslim edilmesi işlemlerini yürütür. Demirbaş ve tüketim malzemelerinin temini, kaydı, saklanması, bakımı, onarımı, kullanacak personele senet karşılığı teslimi ve kullanılmayacak duruma gelenlerin kayıt düşüm işlemlerini yürütür. Yıllık ayniyat hesap işlerini yapar. Hizmetle ilgili verilen diğer görevleri yapar.

Veri hazırlama ve kontrol işletmeninin görevleri

Madde 42- (1) Veri hazırlama ve kontrol işletmeni toplum sağlığı merkezindeki bilgi işlem hizmetlerini yürütür. Toplum sağlığı merkezinin bilgi teknolojileri ile ilgili alt yapı ihtiyacını belirler ve bu ihtiyacın sağlanması için sorumlu hekime önerilerde bulunur. Bilgisayar ve çevre bilimleri için gereken programların güncellenmesi ve bakımını sağlar. Toplum sağlığı merkezinde üretilen ve toplum sağlığı merkezine gönderilen verileri elektronik ortama kaydeder veya veri kontrolünü yapar. Toplum sağlığı merkezi çalışanlarının ihtiyacı olan tablo, grafik ve bilgisayar çıktılarını hazırlar veya bu tabloların karar destek sisteminde hazırlanması için koordinasyonu sağlar. Toplum sağlığı merkezinin faaliyet raporunun hazırlanmasında görev alır. Hizmetle ilgili verilen diğer görevleri yapar.

Memurun görevleri

Madde 43- (1) İdari ve mali işlerinin yürütülmesinde görev alır. Tıbbi sekreter, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, ayniyat ve ambar memurunun bulunmadığı durumlarda bu kişilerin görevlerini yürütür. Hizmetle ilgili verilen diğer görevleri yapar.

Eczacının görevleri

Madde 44- (1) Bakanlıkça ve diğer yollarla sağlanan ilaçlar, antiserum ve aşıları muhafaza eder ve dağıtır. Akılcı ilaç kullanımını konusunda halkı ve personeli eğitir. Toplum sağlığı merkezi bölgesindeki ecza depoları ve eczanelerin kaydını tutar, denetimini yapar ve rapor halinde sorumlu hekime sunar. Toplum sağlığı merkezi bölgesindeki eczanelerin nöbetlerini takip eder, denetimlerini yapar, toplum sağlığı merkezinin görülebilir bir yerine nöbetçi eczanenin adres ve telefon numarasını yazar ve duyurur. Görevi ile ilgili kayıt ve formları tutar. Hizmet ile ilgili verilen diğer görevleri yapar.

Tıbbi teknoloğun görevleri

Madde 45- (1) Epidemiyoloji çalışmalarında yer alır. Hizmet götürülecek bölge ve toplumu tanır ve halkın sağlık eğitimi çalışmalarının planlanması ve uygulanmasında görev alır. Bulaşıcı hastalıkların ve bulaşıcı olmayan hastalıkların kontrolü çalışmalarına ve okul sağlığı hizmetlerine katılır. Kayıt ve bilgi işlem çalışmalarında görev alır. Sorumlu hekimin direktifleri doğrultusunda, göreviyle ilgili olarak bölgedeki sağlık çalışanlarının hizmetlerini izler ve değerlendirir. Hizmet içi eğitim hizmetlerinin planlanması ve uygulanmasında görev alır. Hizmet ile ilgili verilen diğer görevleri yapar.

Sosyal çalışmacının görevleri

Madde 46- (1) Toplum sağlığı merkezinde görev yaparken;

- a) Hizmet götürülecek bölge ve toplumu tanır,
- b) Bölgenin sağlık ölçütlerini değerlendirir ve buna göre sorunları ve öncelikleri saptar,
- c) Toplumda sağlık sorunu yaratan çevresel, sosyal, kültürel, demografik ve ekonomik şartları değerlendirir,
- ç) Toplumda saptanan sorunların çözümlenmesine katkıda bulunacak kaynakları araştırır, harekete geçirici, verimliliği artırıcı ve yeni kaynak oluşumunu sağlayıcı çalışmalar yapar,
- d) Afet sonrası dönemde sosyal hizmet işlerini yürütür,
- e) Okul yönetimleri ile işbirliği yaparak destekler,
- f) Bölgesindeki Belediye, Milli Eğitim Bakanlığı, Sosyal Hizmet ve Çocuk Esirgeme Kurumu gibi diğer kamu kuruluşları ile işbirliği yapar bu kurumlara destek verir,
- g) Toplum kalkınması hizmetlerinde görev alır,
- ğ) Görevi ile ilgili kayıt ve formları tutar,
- h) Sosyal yardıma muhtaç hastaların sosyal yardım kurumlarıyla irtibatını sağlar ve destekler. Sorunların çözümüne katkıda bulunur,
- ı) Hizmet ile ilgili verilen diğer görevleri yapar.

Psikoloğun görevleri

Madde 47- (1) Psikolog toplum sağlığı merkezinde görev yaparken;

- a) Hizmet götürülecek bölge ve toplumu tanır,
- b) Bölgenin sağlık ölçütlerini değerlendirmek ve buna göre sorunları ve öncelikleri saptar,
- c) Bakanlığın öngördüğü plan ve projeleri uygular,
- ç) Riskli ve duyarlı gruplarda psikolojik destek sağlanmasında görev alır,
- d) Çalışmaları ile ilgili verileri toplar, araştırmalar planlar ve planlanan çalışmalarda görev alır,
- e) Hizmet kalitesinin artırılması ve organizasyon çalışmalarını kurum çalışanları ile işbirliği içerisinde yürütür,
- f) Toplumun psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarının belirlenmesi ve eğitim hizmetlerinin planlanmasında görev alır,
- g) Sağlık eğitimi hizmetlerinde görev alır,
- ğ) Toplum kalkınması hizmetlerinde görev alır,
- h) Görevi ile ilgili kayıt ve formları tutar,
- ı) Ruh sağlığı çalışmalarına katılır,
- i) Hizmet ile ilgili verilen diğer görevleri yapar

Mühendisin görevleri

Madde 48- (1) Meslek tanımları doğrultusunda uygulama, planlama, eğitim hizmetlerini ve sorumlu hekimin verdiği görevleri yapar.

Diyetisyenin görevleri

Madde 49- (1) Toplum sağlığı merkezinde görev yaparken;

- a) Hizmet götürülecek bölge ve toplumu tanır,
- b) Bölgenin sağlık ölçütlerini değerlendirir ve buna göre sorunları ve öncelikleri saptar,
- c) Çalışmaları ile ilgili veri toplar, araştırmalar planlar ve planlanan çalışmalarda görev alır,
- ç) Toplumun beslenme sorunlarının belirlenmesi, çözüm yollarının planlanması ve uygulanmasında görev alır,
- d) Sağlık eğitimi hizmetlerinde görev alır,
- e) Toplum kalkınması hizmetlerinde görev alır,
- f) Görevi ile ilgili kayıt ve formları tutar,
- g) Hizmet ile ilgili verilen diğer görevleri yapar.

Tıbbi sekreter ve daktilografin görevleri

Madde 50- (1) Toplum sağlığı merkezinin tüm yazışma işlerini yürütürken;

- a) Gelen ve giden yazılara ait defter ve dosyaları ilgili mevzuatlar dahilinde tutar, bu yazıların asıl ve/veya suretlerini saklar,
- b) Cevap verilmesi gerekenlerin cevaplarını süresinde hazırlar ve buna ilişkin bütün işlemleri sonuçlandırır,
- c) Giden evraka ait her türlü posta işlemlerini yapar ve resmi pul hesaplarını tutar,
- ç) Yazı ve çoğaltma makinelerinin günlük ve haftalık bakım ve temizliğini yapar, korunmasını sağlar,
- d) Toplum sağlığı merkezinin hizmetlerinde kullanılan bilgileri bilgisayara kaydeder,
- e) Tüm saha araştırmalarının ham verilerini bilgisayara kaydeder,
- f) İdareden kendisine verilen her türlü yazı ve daktilo işlerini yapar,
- g) Ayniyat saymanı yok ise onun görevlerini yürütür,
- ğ) Hizmetle ilgili verilen diğer görevleri yapar.

Şoförün görevleri

Madde 51- (1) Motorlu aracın bakımını, temizliğini ve korunmasını sağlar; taşıtın günlük ve haftalık bakımını aksatmadan ve sürekli olarak yerine getirir. Taşıtın kullanılmasında, 237 Sayılı Taşıt Kanunu ve ilgili diğer mevzuatlara uyar. Sorumlu hekimin mevzuata uygun verdiği talimatlar doğrultusunda taşıtın hizmette kullanılması için görev yapar. Günlük gezi programı, kat edilen kilometre, yakıt veya harcama ile taşıtın kullanıldığı süre hakkında istenilen bilgiyi tıbbi sekretere verir. Her sabah mesai başlar başlamaz bir önceki günün taşıt seyrüsefer defterini sorumlu hekime gösterir ve imzalatır. Hizmet ile ilgili verilen diğer görevleri yapar.

Hizmetlinin görevleri

Madde 52- (1) Toplum sağlığı merkezi binasının ve bahçesinin temizlik, küçük onarım, bakım, korunma ve günlük işlerini yapar. Toplum sağlığı merkezi ısınması ile ilgili işleri yürütür, bununla ilgili malzemelerin taşınması ve depolanmasını sağlar; kalorifer sistemi bulunan toplum sağlığı merkezinde kaloriferli yok ise kaloriferi yakar ve takip eder, ısınması soba ve diğer yollarla olan merkezlerin ısınması ile ilgili işleri ve sorumlu hekimin vereceği diğer işleri yapar.

Kalorifercinin görevleri

Madde 53- (1) Toplum sağlığı merkezi binasının ısınması ile ilgili işleri yürütür. Bununla ilgili malzemelerin taşınması ve depolanmasını, hizmetlinin bulunmadığı durumlarda hizmetlinin görevlerini yürütür. Verilen diğer görevleri yapar.

Hizmette olmayanların işinin yürütülmesi

Madde 54- (1) Hizmette olmayan personelin işini yürütmek üzere, toplum sağlığı merkezi sorumlu hekimi personelden uygun birisini görevlendirir. Görevlendirilen personel görevleri ile ilgili yetki ve sorumlulukları dahilinde çalıştırılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 55- (1) 15/09/2005 tarih ve 9383 sayılı Makam Onayı ile yürürlüğe giren Aile Hekimliğinin Pilot Uygulandığı İllerde Toplum Sağlığı Merkezleri Kurulması Ve Çalıştırılmasına Dair Yönerge yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- (1) Aile hekimliği uygulamasına geçen illerdeki sağlık evi, ana çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezleri, dispanserler ve diğer benzer birinci basamak sağlık kurum ve kuruluşları ile birimleriyle halk sağlığı laboratuvarları personeliyle birlikte toplum sağlığı merkezlerine bağlı birer birim olarak çalışırlar. Kapatılan sağlık birimlerinin kadroları, faaliyet alanındaki toplum sağlığı merkezinin kadrosuna aktarılır. Bu kadroların ilave edilmesiyle toplum sağlığı merkezlerinin standart kadrolarının aşılması halinde standart fazlası personel Sağlık Bakanlığı Atama Ve Nakil Yönetmeliği hükümlerine göre diğer sağlık kurum ve kuruluşlarına atanır.

Yürürlük

Madde 56- (1) Bu Yönerge, Bakan onayı ile yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 57- (1) Bu Yönerge hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.